

Оцел Валентина Василівна,
науковий співробітник ДНДІ
МВС України, м. Київ, Україна
ORCID ID 0000-0002-7708-1086

КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВИПАДКІВ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА (СТ. 126-1 КК) В УКРАЇНІ¹

У статті представлено результати аналізу рішень (вироків), ухвалених у 2019–2020 рр. судами першої інстанції в регіонах України за домашнє насильство (ст. 126-1 КК), подано певну кримінологічну характеристику осіб-кривдників і жертв домашнього насильства. Зазначено, що одним із пріоритетних завдань протидії домашньому насильству є гарантія забезпечення доступу потерпілих осіб до правосуддя, захист їхніх прав і покарання винних. Зроблено висновок, що наявні адміністративні норми покарання за насильство в сім'ях обмежуються штрафом, громадськими роботами чи адміністративним арештом (максимум на п'ятнадцять діб) і мають слабкий каральний ефект.

Ключові слова: домашнє насильство, особа-кривдник, потерпілий від домашнього насильства, кримінальна відповідальність, кримінальна справа, судове рішення.

Проблема домашнього насильства в усіх країнах світу, в тому числі Україні, залишається актуальною і, на жаль, не дивлячись на певні серйозні кроки, зроблені з метою запобігання та протидії цьому явищу, викликає стурбованість, передусім серед жінок. Загостренню цієї проблеми посприяла пандемія коронавірусної хвороби (SARS-CoV-2) (далі – COVID-19), що спостерігається з кінця 2019 р. і не припиняється й до сьогодні. Режими вимушеного карантину та самоізоляції, котрі запроваджуються в регіонах країни для боротьби з цією хворобою два роки поспіль, призводять до втрати чи обмеження роботи, перебування всіх членів сімей разом весь час удома в замкненому просторі, появи особистісних психологічних проблем, зловживання спиртними напоями, які ще більше загострюють наявні сімейні конфлікти. Зі слів Міністра соціальної політики М. Лазебни, протягом 2020 р. число звернень щодо домашнього насильства зросло на 66 %. Воно має місце в кожній другій родині, яка перебуває в складних життєвих обставинах. Ситуація погіршилася саме через пандемію. За даними Міністерства соціальної політики України, в числі всіх звернень про домашнє насильство – найбільше від жінок (86 %), від чоловіків і дітей – відповідно 12 % і 2 % [1].

Якщо раніше за домашнє насильство передбачалася виключно адміністративна відповідальність за ст. 173-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення, то з січня 2019 р. на законодавчому рівні введено кримінальну відповідальність.

¹ Початок. Продовження у наступному номері.

Законом України “Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами” від 6 грудня 2017 р. до Кримінального кодексу України (далі – КК України) додано статтю 126-1 (“Домашнє насильство”) тощо [2]. За новою статтею передбачено покарання у вигляді громадських робіт на строк від ста п’ятдесяти до двохсот сорока годин, або арешту на строк до шести місяців, або обмеження волі на строк до п’яти років, або позбавлення волі на строк до двох років. Кваліфікація актів домашнього насильства як адміністративного чи кримінального правопорушення залежить як від систематичності, так і від наслідків для особи, яка постраждала від нього. Таке насильство вважається адміністративним правопорушенням, якщо була (чи могла бути) завдана “шкода” фізичному або психічному здоров’ю постраждалої особи, але ця шкода не вважається рівноцінною “стражданню”; кримінальним ж правопорушенням є тоді, коли воно має систематичний характер і “призводить до фізичних або психологічних страждань, розладів здоров’я, втрати працездатності, емоційної залежності або погіршення якості життя потерпілої особи” [3]. Обов’язковою ознакою є те, що вина особи-кривдника проявляється у формі умислу, а не необережності.

З 2019 р. розпочато судову практику розгляду кримінальних проваджень за ст. 126-1 КК України, аналіз якої входить до системи моніторингу всіх наявних джерел інформації щодо домашнього насильства, насильства над жінками в Україні тощо. До них також належать результати спеціальних опитувань жертв насильства та дослідження різних вітчизняних і зарубіжних соціологічних груп та інших державних, громадських організацій з метою вивчення проблеми, розвитку та вдосконалення системи реагування на домашнє насильство всіх органів, на які покладається здійснення заходів із запобігання та протидії йому. Так, упродовж серпня-вересня 2014 р. на замовлення Фонду народонаселення ООН компанія ПІ “ГФК Юкрейн” (GfK Ukraine) провела національне репрезентативне опитування про насильство стосовно жінок і дівчат з використанням блоку анкети “Відносини в родині” (опитано 1606 респонденток). Протягом січня-жовтня 2017 р. за ініціативою МВС України та за підтримки Фонду народонаселення ООН проведено спеціальне опитування громадян, які зазнали домашнього насильства та зверталися з цього приводу до поліції (опитано 349 респондентів). Також у 2017 р. Українським центром соціальних реформ проведено дослідження та представлено результати комплексної оцінки економічних наслідків насильства щодо жінок в Україні. Навесні-влітку 2018 р. Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ) опитала 2048 українських жінок у межах дослідження “Добробут і безпека жінок”. У 2020 р. представлено аналітичний звіт “Вплив COVID-19 на права жінок в Україні”, підготовлений Асоціацією жінок-юристок України “Юрфем” у партнерстві з Офісом Урядової уповноваженої з питань гендерної політики, Міжфракційним депутатським об’єднанням “Рівні можливості” за підтримки проекту “Права людини для України”, який впроваджується ПРООН в Україні та фінансується Міністерством закордонних справ Данії (опитано понад 700 осіб, переважно жінок з усіх областей України).

У 2021 р. ДНДІ МВС України проводилось наукове дослідження “Розроблення кримінологічних та організаційно-правових заходів запобігання домашньому насильству в Україні в період пандемії COVID-19”, у межах якого передбачалося провести аналіз вироків, ухвалених судами першої інстанції за ст. 126-1 КК України у 2019–2020 рр., що заносяться до Єдиного державного реєстру судових рішень (ЄДРСР), складання кримінологічної характеристики осіб-кривдників і жертв домашнього насильства. Масив включав 1187 судових справ, розглянутих щодо 1188 осіб, обвинувачених у домашньому насильстві (по одній справі обвинуваченими виступало подружжя, потерпілим був їхній неповнолітній син).

Так, у 2020 р. судами України було ухвалено в 4 рази більше вироків за ст. 126-1 КК України, ніж у березні–грудні 2019 р. (950 проти 237) (табл. 1). Зростання кількості ухвалених рішень у 2020 р. спостерігається в кожному регіоні, це свідчить про те, що на практиці, дійсно, жінки стали “ближче до правосуддя”, а держава, у свою чергу, виконує “обов’язок розслідувати, переслідувати і карати випадки порушення прав людини...” [4, с. 10].

Таблиця 1

Кількість вироків, ухвалених судами України в 2019–2020 рр.

№ з/п	Регіон	Березень–грудень 2019 р.	Січень–грудень 2020 р.	Всього
1	Вінницька	10	43	53
2	Волинська	–	9	9
3	Дніпропетровська	15	67	82
4	Донецька	13	87	100
5	Житомирська	30	71	101
6	Закарпатська	11	35	46
7	Запорізька	5	22	27
8	Івано-Франківська	11	26	37
9	Київська	2	19	21
10	Кіровоградська	3	32	35
11	Луганська	4	27	31
12	Львівська	33	83	116
13	Миколаївська	7	24	31
14	Одеська	11	33	44
15	Полтавська	4	46	50
16	Рівненська	8	37	45
17	Сумська	12	56	68
18	Тернопільська	4	20	24
19	Харківська	6	63	69
20	Херсонська	21	65	86
21	Хмельницька	3	21	24
22	Черкаська	2	15	17
23	Чернівецька	16	27	43
24	Чернігівська	2	10	12
25	м. Київ	4	12	16
	<i>Всього ухвалено вироків у поточному році</i>	237	950	1187

Найбільша кількість кримінальних проваджень серед регіонів спостерігалася у 2019 р. у Львівській (33), Житомирській (30) і Херсонській (21) областях, у 2020 р. – Донецькій (87), так само Львівській (83) і Житомирській (71) областях.

У 94 % справ дії домашніх кривдників кваліфікувалися тільки за ст. 126-1 КК України, у 6 % – вбачалися також й інші протиправні дії, що підпадали під кваліфікацію кримінального законодавства за: ст. 125 (“Умисне легке тілесне ушкодження”), ст. 122 (“Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження”), ст. 126 (“Побої і мордування”), ст. 128 (“Необережне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження”), ст. 129 (“Погроза вбивством”), ст. 146 (“Незаконне позбавлення волі або викрадення людини”), ст. 185 (“Крадіжка”), ст. 186 (“Грабіж”), ст. 289 (“Незаконне заволодіння транспортним засобом”), ст. 345 (“Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу”), ст. 389 (“Ухилення від покарання, не пов’язаного з позбавленням волі”), ст. 389-2 (“Злісне ухилення особи від відбування адміністративного стягнення у виді суспільно корисних робіт”), ст. 390-1 (“Невиконання обмежувальних заходів, обмежувальних приписів або непроходження програми для кривдників”).

У табл. 2 представлено дані стосовно видів домашнього насильства, що вчиняються в українських сім'ях.

Таблиця 2

Розподіл судових справ за певними видами домашнього насильства

Вид насильства	Кількість справ	Частка від загальної кількості, %
Психологічне	724	61,0
Фізичне	8	0,7
Психологічне та фізичне	361	30,4
Психологічне, фізичне та економічне	39	3,3
Психологічне та економічне	54	4,5
Психологічне та сексуальне	1	0,1
<i>Всього</i>	1187	100

Переважно домашнє насильство проявляється як психологічне насильство (61 %), що включає словесні образи, погрози, приниження, переслідування, залякування, вчиняється на ґрунті сімейних конфліктів, непорозумінь, ревнощів, бажанні домінувати в сім'ї. Особа-кривдник систематично ображає та критикує оточення, не дає самостійно ступити кроку, керує життям інших осіб, забороняє висловлювати їм власні думки та вчиняти будь-які дії. Часто особа-жертва сприймає таке ставлення як норму життя і списує протиправні дії кривдника на риси його характеру, або в усьому звинувачує сама себе, вважаючи свою поведінку поганою.

Психологічне насильство часто супроводжується фізичними діями. Таких справ у 2019–2020 рр., завершених ухваленням вироків, налічувалося 30,4 %. Отже, крім психологічних образ і погроз тощо жертві навмисно завдаються ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, побої, її можуть мордувати, незаконно позбавити волі, залишити в небезпеці, не надати допомогу, якщо особа перебуває в небезпечному для життя стані, та навіть заповдіяти смерть. Ознаки фізичного насильства проявляються на тілі потерпілої особи у вигляді синців,

відбитків предметів, переломів, струсу мозку, інших тілесних ушкоджень тощо. Мали місце випадки, коли потерпілу, яка впала на підлогу, тягали за волосся тощо.

У 0,7 % кримінальних справ розглядалося тільки фізичне насильство. Наприклад, у судових матеріалах в окремому випадку фіксувалося вчинення систематичного фізичного покарання неповнолітнього сина батьками у вигляді нанесення ударів по тілу, прив'язування його на ланцюг до ліжка та дверей будинку. В інших випадках – син хватав матір за горло та душив, погрожуючи їй убивством; син постійно штовхав матір, яка одного разу впала спиною на підлогу, вдарившись тім'яною ділянкою голови об поріг, а обвинувачений наносив металевою кочергою удари по її тулубу; чоловік систематично штовхав дружину, хапав руками за волосся та виривав їх з її голови; інший обвинувачений через ревності систематично наносив стусани, побої, штовхав та кусав цивільну дружину тощо.

В епізодах домашнього насильства описуються ситуації, коли дії кривдників є настільки загрозливими, що потерпілі вимушені залишати свої домівки та певний час перебувати на вулиці (в тому числі вночі), проситися “пересидіти” насильницькі напади кривдників у сусідів, друзів, родичів або зачинятися в окремих кімнатах. Таким чином, обмежуються їхні права на пересування та користування предметами домашнього вжитку.

Випадки вчинення одночасно психологічного та економічного насильства розглядалися в 4,5 % кримінальних справ. Ознаками останнього є позбавлення людини житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів тощо. Отже, значимо, що в таких випадках особи-кривдники систематично словесно ображають членів сім'ї, при цьому вимагають гроші (переважно це відбувалося в сім'ях між батьками та їх дорослими дітьми, бабусями/дідусями та онуками, між дружинами і чоловіками, останні ніде не працюють, ведуть аморальний образ життя, зловживають спиртними напоями, перевагу в стосунках надають не сім'ї, а друзям-приякам). Мали місце випадки крадіжок та грабежу домашніми насильниками майна, що належало потерпілим, з метою реалізації на свій розсуд для отримання від цього матеріальної вигоди. З метою залякування кривдники неодноразово розбивали меблі, посуд, вікна будинків, вибивали двері, забирали з холодильників продукти харчування, залишаючи дітей і дружин без їжі, яку купували саме дружини тощо.

У 3,3 % випадках домашнє насильство мало прояв одразу в психологічному, фізичному та економічному виді. А по одній судовій справі – син-кривдник у стані алкогольного сп'яніння вчинив психологічне та сексуальне насильство по відношенню до своєї матері похилого віку, що виражалося в систематичних словесних образах її нецензурними словами, пригніченні її честі та гідності, а також у вигляді оголення статевих органів перед нею та задоволення статевого потягу шляхом подразнення власних ерогенних зон.

Законом України “Про запобігання та протидію домашньому насильству” визначено категорії осіб, які можуть бути кривдниками або потерпілими в сімейних конфліктах. Так, до них відносяться, незалежно від факту спільного проживання: 1) подружжя; 2) колишнє подружжя; 3) наречені; 4) матір (батько) або діти одного з подружжя (колишнього подружжя) та іншого з подружжя (колишнього

подружжя); 5) особи, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у шлюбі між собою, їхні батьки та діти; 6) особи, які мають спільну дитину (дітей); 7) батьки (матір, батько) і дитина (діти); 8) дід (баба) та онук (онука); 9) прадід (прабаба) та правнук (правнучка); 10) вітчим (мачуха) та пасинок (падчерка); 11) рідні брати і сестри; 12) інші родичі: дядько (тітка) та племінник (племінниця), двоюрідні брати і сестри, двоюрідний дід (баба) та двоюрідний онук (онука); 13) діти подружжя, колишнього подружжя, наречених, осіб, які мають спільну дитину (дітей), які не є спільними або всиновленими; 14) опікуни, піклувальники, їхні діти та особи, які перебувають (перебували) під опікою, піклуванням; 15) прийомні батьки, батьки-вихователі, патронатні вихователі, їхні діти та прийомні діти, діти-вихованці, діти, які проживають (проживали) в сім'ї патронатного вихователя; 16) інші родичі, інші особи, які пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки, за умови спільного проживання (ст. 3 Закону) [5].

Як бачимо в табл. 3, від домашнього насильства переважно потерпають особи жіночої статі (1181 особа). За ступенем родинних і сімейних відносин більшість із них доводяться кривдникові: дружиною (у тому числі колишньою дружиною), цивільною дружиною (колишньою цивільною дружиною) – 385 осіб, матір'ю – 376, співмешканкою (колишньою співмешканкою) – 272, сестрою – 50, свекрухою (тещею) – 43, бабуся (бабуся дружини) – 25, донькою – 16 та ін. Серед осіб чоловічої статі (всього 73 особи) жертвами переважно виступають: батько – 50 осіб, вітчим – 4 особи, брат – 5 осіб, співмешканець – 4 особи та ін. Потерпілими також є неповнолітні та малолітні особи – як хлопчики, так і дівчатка (21 особа), що в цілому тільки більш обтяжує покарання для кривдників. Серед дівчаток жертвами насильства є: донька – 6 осіб, онука – 2 особи, малолітня сестра – 1, малолітня падчерка – 1; жертвами серед хлопчиків були неповнолітні (малолітні) сини – 11 осіб.

Таблиця 3

Розподіл осіб-кривдників за сімейним (родинним) статусом

Потерпілий	Кількість
Особа жіночої статі	
Бабуся (бабуся дружини)	25
Дружина (колишня дружина, цивільна дружина, колишня цивільна дружина)	385
Донька	16
Дружина брата	1
Матір	376
Мачуха	1
Невістка	3
Опікун	1
Падчерка	5
Племінниця	1
Свекруха (теща)	43
Сестра	50
Співмешканка (колишня співмешканка)	272

Потерпілий	Кількість
Тітка	2
<i>Всього</i>	1181
Особи чоловічої статі	
Батько	50
Брат	5
Вітчим	4
Зять	1
Колишній тесть	1
Племінник	1
Син	4
Співмешканець	4
Чоловік	2
Новий чоловік колишньої цивільної дружини	1
<i>Всього</i>	73
Малолітні, неповнолітні діти	
Донька	6
Малолітня сестра	1
Малолітня падчерка	1
Онука	2
Син	11
<i>Всього</i>	21

Проаналізувавши вступну частину вироків, було отримано певну характеристику сімейних насильників. Так, домашнє насильство вчиняють переважно чоловіки (96,5 % від загальної кількості обвинувачених), жінки складають 3,5 %. Більшість осіб-кривдників є громадянами України і лише незначна кількість є уродженцями сусідніх країн.

Більш ніж половина кривдників (51,1 %) мали середню освіту, середню спеціальну – 25,5 %, неповну середню – 6,1 %. Вищу і незакінчену вищу освіту мали лише 2,9 % осіб. У 14,3 % судових рішень інформація про освіту відсутня. Отже, злочинна поведінка таких осіб залежить від рівня освітньої обізнаності, культури, виховання в сім'ї тощо.

74,8 % домашніх кривдників (і чоловічої, і жіночої статі) ніде не працювали та є матеріально залежними від інших членів сім'ї. Серед чоловіків на момент учинення домашнього насильства працювали, у тому числі неофіційно, 159 осіб, серед жінок таких осіб було 4. Непрацюючими пенсіонерами та інвалідами є 47 осіб обох статей. Стосовно 89 осіб дані відсутні.

Щодо сімейного стану, більшість кривдників є офіційно неодруженими чи незаміжними (49,7 % чоловіків, 2,1 % жінок) і розлученими (17,4 % чоловіків, 0,7 % жінок). Офіційно перебувають у шлюбі 17,9 % чоловіків і 0,4 % жінок. Відносно 11,5 % осіб дані відсутні.

За місцем проживання сімейні кривдники характеризуються родичами та сусідами переважно “негативно” і “посередньо”. Лише незначна частина характеризується довірою: їх характеризують як привітливих, чуйних, товариських і порядних сім'янинів. Слід зазначити, що не в усіх випадках домашнього насильства чо-

ловіки перші влаштовують домашні скандали та сварки, на агресію їх провокують саме жінки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. У Мінсоцполітики озвучили статистику звернень через домашнє насильство в Україні. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-domashnie-nasylstvo-minsotspolityky/30970575.html> (дата звернення: 11.07.2021).

2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 11.07.2021).

3. *Какхидзе А.* Не приватна справа домашнє та сексуальне насильство щодо жінок на Сході України. Amnesty International, 2020. 128 с. С. 34. URL: <https://www.amnesty.org/download/Documents/EUR5032552020UKRAINIAN.PDF> (дата звернення: 11.07.2021). Із посилання на: Дудоров О., Хавронюк М. Відповідальність за домашнє насильство і насильство за ознакою статі (науково-практичний коментар новел Кримінального кодексу України 2018 року). С. 78. URL: https://ukraine.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/FNOON_Kommentar_A5.pdf?fbclid=IwAR0KjsA6kJGskRU26piONKtHjvRvVocsCwDuCeoWxY4tndNPLF-Kh9xGVNw (дата звернення: 11.07.2021).

4. *Шазія Чодрі.* Доступ жінок до правосуддя: довідник для юристів-практиків. Підготовлено у рамках проекту, що спільно фінансується Європейським Союзом та Радою Європи. 2018. 42 с. URL: <https://rm.coe.int/methodology-womens-access-to-justice-ukr-pgg/16809c828d> (дата звернення: 11.07.2021).

5. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text> (дата звернення: 11.07.2021).

REFERENCES

1. U Minsotspolityky ozvuchyly statystyku zvernenn' cherez domashnye nasylstvo v Ukraini. The Ministry of Social Policy Announced the Statistics of Appeals Due to Domestic Violence in Ukraine". URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-domashnie-nasylstvo-minsotspolityky/30970575.html> (Date of Application: 11.07.2021) [in Ukrainian].

2. Criminal Code of Ukraine of April 5, 2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (Date of Application: 11.07.2021) [in Ukrainian].

3. Kakhidze A. Ne pryvatna sprava domashnye ta seksual'ne nasylstvo shchodo zhynok na Skhodi Ukrainy. "Domestic and Sexual Violence against Women in Eastern Ukraine Is Not a Private Matter". URL: <https://www.amnesty.org/download/Documents/EUR5032552020UKRAINIAN.PDF> (Date of Application: 11.07.2021); With reference to: Dudorov O., Khavronyuk M. Responsibility for domestic violence and gender-based violence (scientific and practical commentary on the novels of the Criminal Code of Ukraine 2018). P. 78. Access by link: https://ukraine.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/FNOON_Kommentar_A5.pdf?fbclid=IwAR0KjsA6kJGskRU26piONKtHjvRvVocsCwDuCeoWxY4tndNPLF-Kh9xGVNw (Date of Application: 11.07.2021) [in Ukrainian].

4. *Shaziya Chodri.* Women's access to justice: a handbook for legal practitioners. Prepared in the framework of a project co-financed by the European Union and the Council of Europe. 2018. 42 p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text> (Date of Application: 11.07.2021) [in Ukrainian].

5. On Prevention and Counteraction to Domestic Violence: Law of Ukraine No 229-VIII dated 07.12.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text> (Date of Application: 11.07.2021) [in Ukrainian].

Otsel Valentyna,Research Officer of the State Research Institute MIA Ukraine, Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0002-7708-1086**CRIMINOLOGICAL CHARACTERISTICS OF CASES OF DOMESTIC VIOLENCE (ART. 126-1 OF THE CRIMINAL CODE) IN UKRAINE**

Research article presents the results of the analysis of decisions (sentences) made in 2019–2020 by the courts of the first instance in the regions of Ukraine for domestic violence (Article 126-1 of the Criminal Code); presents certain criminological characteristics of perpetrators and victims of domestic violence. It is noted that one of the priority tasks of combating domestic violence is to ensure the access of victims to justice, protection of their rights and punishment of the perpetrators. Legal practice shows that the existing administrative penalties for domestic violence are limited to fines, community service or administrative arrest (for a maximum of fifteen days) and have a weak punitive effect. There is little to stop the perpetrators, they continue to commit violence, their subsequent actions become more dangerous, and the lives of the victims are even more intolerable. In this regard, and in order to implement the adopted international legal instruments on the prevention of violence against women, domestic violence and combating these phenomena in 2017, the Criminal Code of Ukraine added Art. 126-1, according to which domestic violence is punishable by community service, arrest, restriction or imprisonment. In 2019, the trial of criminal proceedings under this article was initiated. In the scientific article, based on the analysis of decisions (sentences) made in 2019–2020 by the courts of first instance of Ukraine for domestic violence, it is determined, in which regions more sentences were passed, what form of violence is committed more often, what consequences it has for victims; whether the perpetrators were subject to restrictive and precautionary measures, which was imposed punishment. There are also some criminological characteristics of perpetrators and victims of domestic violence. In particular, it is noted that domestic violence is committed mainly by men (96.5 % of the total number of accused ones), women make up 3.5 %. Most offenders are the citizens of Ukraine and only a small number are natives of neighboring countries.

Regarding marital status, most abusers are officially unmarried (49.7 % of men, 2.1 % of women) and divorced (17.4 % of men, 0.7 % of women). 17.9 % of men and 0.4 % of women are officially married. There aren't any statistics on 11.5 %.

At the place of residence, family abusers are characterized by relatives and neighbors mostly “negatively” and “indirectly”. Only a small number are trusted: they are characterized as friendly, responsive, sociable and decent family members. It should be noted that not in all cases of domestic violence men are the the initiators of scandals and quarrels, women can provoke them as well.

Keywords: domestic violence, offender, victim of domestic violence, criminal liability, criminal case, court decision.

Отримано 12.10.2021

© Otsel Valentyna, 2021

DOI (Article): [https://doi.org/10.36486/np.2021.3\(53\).18](https://doi.org/10.36486/np.2021.3(53).18)

Issue 3(53) 2021

<http://naukaipravoohorona.com/>